

REACTIE VAN DE C.P.N. NAAR AANLEIDING VAN DE VERKIEZINGSUITSLAG.
VERDERGAANDE ONTWIKKELING IN VERBAND MET DE DESTALINISATIE.
BIUTENGEWOON PARTIJCONGRES AANGEKONDIGD VOOR AUGUSTUS/SEPTEMBER 1956.

De voor de CPN bijzonder teleurstellende verkiezingsuitslag - waarvan door de in het partijgebouw "Felix Meritis" op de avond van de verkiezingsdag verzamelde partijgenoten in een uitgesproken begrafenisstemming werd kennisgenomen - is op 15 Juni besproken in een bijzondere zitting van het Dagelijks Bestuur van de CPN.

Ter illustratie van de verminderende aantrekkingskracht van de CPN op het kiezersvolk volgen onderstaand de percentages en de zetelaantallen door de CPN sinds 1946 bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer behaald:

1946	10.6 %	10
1948	7.7 %	8
1952	6.2 %	6
1956	4.75%	4

Vermelde zitting van het Dagelijks Bestuur van de CPN heeft geresulteerd in het uitgeven van een communiqué, waarin - *bonne mine à mauvais jeu* - de mening wordt uitgesproken, dat de verkiezingsuitslag duidelijk een verschuiving naar links weergeeft en dat het Nederlandse volk daarmee een "Romme-regering" afwijst. In het communiqué is niet terug te vinden de conclusie, gegeven in een extra-editie van "De Waarheid", dat de voornaamste verklaring voor het teruglopen van het communistische stemmenaantal gezocht moet worden in de jongste gebeurtenissen in de Sowjet-Unie, die een deel van het communistische kiezerscorps hebben geschokt. Het Dagelijks Bestuur van de CPN meent in de verkiezingsuitslag een duidelijk bewijs te zien voor de mogelijkheid om een regering zonder "Romme-krachten" te vormen. De verantwoordelijkheid daarvoor rust naar de mening van het CPN-bestuur op de PvdA, die thans aan haar kiezers verplicht is tenminste de gedane beloften tot herstel van de geleide loonpolitiek, verbetering van de woningbouw en het onderwijs op kosten van het groot-kapitaal te verwezenlijken.

Het bedoelde communiqué bevat verder een opmerkelijke passage over de onlangs door het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken gepubliceerde tekst van de rede door Chroestsjow gehouden in de geheime zitting van het 20e congres van de CPSU. In tegenstelling tot een artikel in "De Waarheid" van 5 Juni 1956, waarin deze tekst werd gekarakteriseerd als een belachelijke vervalsing, bedoeld om de uitslag van de verkiezingen in Nederland te beïnvloeden, is het Dagelijks Bestuur thans kennelijk geneigd - mede waarschijnlijk tengevolge van de recente reacties in de Italiaanse en de Franse communistische partij- bedoelde versie van de Chroestsjow-rede meer *au sérieux* te nemen. Het Dagelijks Bestuur geeft te kennen dat in de bedoelde tekst allerlei sensationele verhalen, die na 17 Maart 1956 vanuit Bonn als de Chroestsjow-rede verspreid werden, niet meer terug te vinden zijn. Het acht zich niet in staat te beoordelen of de thans gebrachte publicatie de rede van Chroestsjow is.

Het is aan te nemen dat de CPN-leiding, vooral in verband met de nieuwe critiek van Togliatti op Stalin (interview aan *Novi Argumenti* gepubliceerd in "l'Unita" van 17-6-56) en de verklaring van het Politiek Bureau van de Franse communistische partij d.d.18-6-56, geneept zal zijn tot een nieuwe positie-bepaling ten aanzien van de Stalin-affaire. De CPN-leiding zal moeilijk kunnen vasthouden aan haar stellingname - vastgelegd in de resolutie van het Partijbestuur

van 10-4-56 - dat de nagedachtenis van Stalin en zijn toewijding aan de zaak van het socialisme door de gemaakte fouten niet wordt aangetaast en dat (slechts) van beleidsfouten en een overtreding van de communistische organisatiebeginselen sprake was.

Bovendien noodzaakt de teleurstellende verkiezingsuitslag tot een opnieuw bezien van de positie van de CPN in Nederland en een zoeken naar de oorzaken van de voortdurende achteruitgang.

Een en ander vindt steun in recente uitlatingen van een partijbestuurslid, tevens een leidende figuur in het district Amsterdam van de CPN. Deze uitlatingen, gedaan kort na de zitting van het Dagelijks Bestuur van 15-6-56, komen op het volgende neer:

Op 23 en 24 Juni a.s. zal een volledige vergadering van het Partijbestuur worden gehouden. Voorts bestaat het plan om in Augustus/September a.s. een buitengewoon congres van de CPN te houden, waarin een geheel nieuw partijbestuur zal worden gekozen.

De verkiezingsnederlaag is niet alleen een gevolg van hetgeen op het 20e congres van de CPSU (en vooral daarna) over de methoden van Stalin werd geopenbaard, maar moet nog meer geweten worden aan de "reformistische politiek", die in de EVC wordt gevoerd.

De Stalin-affaire en de gevolgen daarvan zijn door het Partijbestuur onderschat en vooral bij de oude garde in de partij is twijfel ontstaan ten aanzien van de vraag of het communisme in de Sowjet-Unie wel op de juiste wijze in praktijk wordt gebracht.

De leiding van de partij zal geheel moeten worden vernieuwd. Men zal die leiding in handen moeten geven aan personen, die onder de massa populair zijn.

Uitlatingen van deze strekking maken steeds meer duidelijk, dat de CPN ten gevolge van de ontwikkeling in de Sowjet-Unie en de verkiezingsuitslag een periode van mogelijk ingrijpende veranderingen tegemoet gaat. Deze zouden tot uitdrukking kunnen komen in een belangrijke wijziging van de samenstelling van het Partijbestuur, die statutair alleen op een partijcongres kan worden doorgevoerd.

De bestaande verhouding tussen de CPN en de Socialistische Unie maakt het nog niet mogelijk om te beoordelen of bij de CPN-leiding thans reeds punt van overweging is - na een eventuele fusie of totstandkoming van een andere vorm van samengaan met de Socialistische Unie - een plaats in het partijbestuur in te ruimen voor bijvoorbeeld de ex-CPNers (PRONK en ROORDA), die een onderdak gevonden hebben in deze groepering.

Ten aanzien van Paul de GROOT kan de vraag rijzen of - aangenomen dat hij dit zelf nog wenst - hij er in zal slagen zijn huidige dominerende positie in de partij te behouden.

Juni 1956.